

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No5

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 1851 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 1-mayda ruxsat etildi.

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixoja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golischeva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

- Salimov Okil Umrzokovich**, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhmatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

“Zavur kollektor suvlarining kimyoviy tarkibi tahlili va ularni tozalash zarurati (Qoraqalpog‘iston Respublikasi misolida)”.....	20
Kungiratbay Sharipov, Ma‘ruf Nurmanov	
Forming demand and stimulating sales in Uzbekistan.....	26
Musayeva Shoira Azimovna	
Членство в ВТО как драйвер развития: взгляд Узбекистана через призму опыта Вьетнама и Казахстана.....	30
Ж.Я.Нуриллаев	
Mamlakatimizda tizimli ahamiyatga molik banklarni aniqlash tartibi va ularning bank tizimi moliyaviy barqarorligiga ta’siri tahlili.....	37
Xolmamatov Farhodjon Kubaevich	
O‘zbekiston respublikasida aholi bandligini ta’minlashdagi dolzarb masalalar	44
Ibragimov Elmurod Gulboynor o‘g‘li	
O‘zbekiston respublikasida elektr energiyasi ta’minoti hajmini yalpi ichki mahsulot hajmiga ta’sirini ekonometrik tahlil qilish.....	48
Fayziyev Rabim Alikulovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida tijorat banklarining xizmat turlarini takomillashtirish amaliyoti	60
Umurzoqova Adiba Ochilovna	
Qishloq xo‘jaligi kooperativi boshqaruv tizimida buxgalteriya hisobini tashkil qilishning o‘ziga xos xususiyatlari.....	67
Abduraxmanov Ramazon Abdullayevich	
O‘zbekistonda qishloq xo‘jaligi mahsulotlari umumiy hajmini prognozlashda ekonometrik modellar (yillik)	72
Qodirov Farxod Amirovich, Bo‘ribaeva Qundiz Muratbaevna	
Oziq-ovqat mahsulotlari xavfsizligi tizimini takomillashtirishning nazariy va amaliy jihatlari.....	77
Mahamatova Maftuna	
Xufiyona va yashirin iqtisodiyotning amaliy tahlili o‘zbekiston miqyosida.....	83
Koshanov Abdimurat Azat uli	
Soliq tizimini barqarorligini belgilovchi omillar tahlili.....	87
Nurillayev Jasurbek Davronbekovich	
Mahalliy budjetlar daromad manbalarini mustahkamlash omillari.....	92
Soatova Nodira Boboxanovna	
Bank infratuzilmasining raqamli transformatsiyasi va resurslar bazasi shakllanishi: nazariy asoslar va texnologik yondashuvlar.....	97
Raxmatov Azizjon Jaloliddinovich, Jumayev Muzaffar Mahmud o‘g‘li	
Ichki auditning transformatsion potentsiali: tahliliy amallarni takomillashtirish orqali samaradorlikni oshirish.....	102
Misirov Akbarali Pardaboyevich, Ismoilov Asadbek Abdusamat o‘g‘li	
Xorijiy mamlakatlarda yashil moliyalashtirishni rivojlantirish yo‘llari.....	110
Qorriyeva Shahnoza Safarbayevna	
Yashil moliya – iqtisodiy rivojlanish mexanizmi sifatida	117
Nodir Xidirov G‘iyosaliyevich	
Xo‘jalik yurituvchi subyektlarning likvidiligi va moliyaviy barqarorligini ta’minlashning xorij tajribasi va uning amaliy ahamiyati	122
Bauyetdinov M.J.	
Теоретические подходы к определениям агрессий социально - экономической и политической стабильности государства как фактор повышения рекреационных потребностей	128
Алимова Райхона Баходировна	
Innovatsion ta’lim texnologiyalari asosida talabalarning metodik tayyorgarligini shakllantirish.....	139
Komilov Umidjon Normurod o‘g‘li, Tulyaganova Gulnoza Olimjon qizi	

Kichik biznes subyektlarini moliyalashtirish manbalari	143
Nematulloev Suxrob Sobirovich	
Bir qatlamli elastik asosda joylashgan to'sinning seysmik kuchlar ta'siridagi tebranishining V.Z. Vlasov usuli asosida analitik tadqiqi	148
Kamola Xaydarova	
"Sibir daryolarining burilishi" loyihasining tarixiy va retrospektiv tahlili	153
Mahmudov Nosir Mahmudovich	
Sarguzasht turizmini rivojlanishi va sarguzasht turlarda turistlarning xavfsizligini ta'minlashda instruktor-gidlarning roli	159
Tilovmurodov Dostonbek Furqat o'g'li	
Scientific-theoretical foundations of the use of ict in ensuring management efficiency and security in enterprises	165
Khalilov Bekzod Akhmatovich	
Tijorat banklarida kredit riskini boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish yo'nalishlari.....	171
Mirtursunova Dinara Anvarovna	
O'zbekiston respublikasi tijorat banklarida masofaviy bank xizmatlarini joriy etishni takomillashtirish yo'llari.....	175
Tangriyev Izzat Raxmatullayevich	
Qashqadaryo viloyatida eko va etno turizmni rivojlantirishning istiqbollari va iqtisodiy samaradorligi.....	181
Erkayeva Barno, Xushvaqto'v Ramziddin	
O'zbekiston bank tizimida raqamli valyutalar va yashil investitsiyalar integratsiyasini takomillashtirish	186
Nodirov Azizxon Asrorovich	
Global energiya noaniqligining o'zgaruvchanligi ekonomertik modellari	192
Bexzod Qo'ziboev	
Экоцифра: цифровизация МСП для зеленого устойчивого роста	197
С.С. Убаева	
Qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirish va ekologik toza hududni yo'lga qo'yishning ahamiyati	201
Ergashov Ulug'bek Zoxidjonovich	
Statistika fanining shakllanish bosqichlari va rivojlanish tendensiyalari.....	206
Nabixodjaev Abbas Abdupattahovich, Umarova Mukaddas Abbasovna	
Hududlarning atmosferaga chiqaradigan zararli chiqindilar miqdorini sanoat mahsulotiga nisbati bo'yicha tahlili	210
Baqoyev Husan Nuriddinovich	
Qayta tiklanadigan vodorod narxlari strategiyasini o'rganish: xarajat noaniqliklarini bartaraf etish	216
Nuraliyeva Komila Sanakulovna	
Qishloq xo'jaligini "yashil" iqtisodiyot asosida rivojlantirishga o'tishning zarurligi va mohiyati	221
Yoldoshev Mutalib Ibrohimovich	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda "yashil investitsiyalar" dan foydalanishning xorij tajribalari	225
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna, Rustamova Nasiba Arslanovna	
Ijtimoiy iqtisodiy ehtiyojlar va ularning iqtisodiy rivojlanishdagi o'rni.....	230
Raxmonova Feruza Musaqulovna	
Oliy ta'lim xizmatlarini ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotda tutgan o'rni.....	234
Mirzaxajeva Shaxzoda Shuxratovna	
Tijorat banklari muammoli kreditlarining likvidlilikka ta'siri.....	240
Karshiyev Adham Anvarovich	
Kichik firmalarning raqobatbardoshligini oshirishning nazariy metodologik jihatlari.....	245
Ruzmetov Davron Ibrogimovich, Aliyev Maqsudbek Erkinovich	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarning moliyaviy resurslaridan samarali foydalanish imkoniyatlari.....	251
Talapova Nargiza Baxriddinovna	

“Deviant xulq-atvorli o‘smirlarning ijtimoiy moslashuvining psixologik xususiyatlari”	255
Saidbekova Feruza Anvarbek qizi	
Aholi daromadlarini diversifikatsiya qilishda davlat siyosatining roli va imkoniyatlari	258
Nutfullayev Shohrux Mexli o‘g‘li, Qurbanov Ulug‘bek Erkinovich	
Анализ показателей развития зелёной химии по всему миру и в узбекистане за последние десять лет	262
Фозилова Фирангиза Комиловна	
Tijorat banklarining o‘zbekiston respublikasi iqtisodiyotiga ta’siri	270
Masharipov Rasulbek Jo‘rabekovich	
Biznes birlashuvda buxgalteriya hisobi va auditni takomillashtirish yo‘nalishlari	273
Hamroyeva Zuhra Amiral qizi, Xayitboyeva Laylo Oybekovna, Mirzarayimov Sardorbek Ravshanovich	
O‘zbekiston respublikasida pul-kredit siyosatining maqsadi	277
Adilov Zuxriddin Marip o‘g‘li	
Qishloq xo‘jaligi mahsulotlarining ishlab chiqarish va bozorlararo aloqalarining statistik o‘zgarish tendensiyalari	281
Zakirova Umida Maxamadaminovna	
Iqtisodiy bilimlarni shakllanishi va rivojlanishi	286
Po‘latov Abdulloh Xolxo‘jayevich	
Теоретические основы эффективного управления финансовыми ресурсами предприятий с государственной долей (на примере узбекистана)	291
Ахмедов Дилшод Турсункулович	
Robototexnika asoslari va maktab ta‘limida qo‘llanilishi	298
Tuxliyev Muslimbek Sherzod o‘g‘li	
Sun‘iy intellektlar yordamida o‘quvchilarni hayotiy faoliyat ko‘nikmasini shakllantirishi	303
Mirxasilova Zulfiya Kochkarovna, Abdurahmanova Ozoda Djo‘rayevna, Kurbanov Azimjon Jo‘raboy o‘g‘li	
Levi tengsizligi uchun A.N. Kolmogorov teoremlari	316
Saypiddinov Shukurullo Sadrdinovich, Baxramov Rustamjon Qambarali o‘g‘li	
Rivojlanayotgan mamlakatlar bank tizimida raqamli moliyaviy texnologiyalarni joriy etish afzalliklari	320
Xodjimamedov Akmal Ashurovich, Umedov Abdullo Umedovich	
O‘zbekiston respublikasining mdh mamlakatlari bilan tashqi savdo faoliyati tahlili: o‘zgarish tendensiyalari va istiqbollari	326
Ilyosov Asrorjon Axrorjon o‘g‘li, Abdullaev Alisher Maxmudovich, Tuxtasinova Muxayyo Mirzasultonovna	
Elektron tijoratni rivojlantirishning xorij tajribasi	330
Madieva Zuxra Iskandarbekovna	
Inson resurslarini o‘rganishning asosiy yondashuvlari: mohiyat-ta’rifiy tahlil	336
Bakirov Qobiljon Mamatyusupovich	
Bandlikni ta’minlashda davlat tomonidan institutsional muhit yaratishning roli	340
Dilorom Tojiboyeva, Umida Ravshanovna Anvarova	
Mamlakatimizda islom moliyasini rivojlantirish maqsad va choralari	346
Xoliyorov Xomid Boynazarovich	
Разработка экспертной системы для оценки финансового состояния предприятия	352
Tajibayeva Kizlargul Ajiniyazovna	
Farg‘ona vodiysi viloyatlarida kichik biznes ko‘rsatkichlarining o‘zgarishi: panel regressiya tahlili	362
Tojiyeva Muhabbatxon Mansurjon qizi	
O‘zbekiston Respublikasida makroiqtisodiy ko‘rsatkichlarni hisoblashdagi asosiy muammolar va ularning yechimlari	368
Farmonov Ilhomjon Iqboljon o‘g‘li	
Xorijiy tajriba asosida korxonalar innovatsion faolligini boshqarishni takomillashtirish	374
Hakimova Nozimaxon Sobirjon qizi	
Mahalliy davlat hokimiyati organlarida milliy kadrlar zaxirasini shakllantirish	380
G‘aniev Elyor Sobirjonovich	
O‘zbekistonda sirkulyar iqtisodiyotga o‘tishning ahamiyati	386
Mirzayev Muzaffar Maxmudovich	

The role of international investments in greening and ecological rehabilitation of the aral sea region	392
Ospanova Feruza Bazarbaevna	
“Зеленое направление” совершенствования бухгалтерского учета	397
Ибрагимов Гайратжон Артикович	
Xarajatlarni kelib chiqish joylari va javobgarlik markazlari bo'yicha hisobga olishni takomillashtirish	403
Xamidova S.Ya.	
Mintaqalarni iqtisodiy rivojlantirishning metodologik asoslari va ularni takomillashtirish.....	409
Toshaliyeva Saodat Toxirovna	
O'zbekistonda kichik turar joy biznesini rivojlantirishda xorijiy tajribalar	414
Yo'ldashev Bekzodjon Sherzodjon o'g'li	
Tijorat banklarida davlat maqsadli dasturlarini moliyalashtirish yuzasidan ilmiy-nazariy qarashlar.....	419
Shodiyev Shuhrat Sunnat o'g'li	
Qandolat mahsulotlari bozorida marketing strategiyalaridan foydalanishning xorijiy mamlakatlar tajribasi.....	426
Azlarova Munira Muxammad-Amin qizi	
Risk management in commercial banks, methodological approaches and practical implementation	433
Baymuratova Zina Aqilbekovna, Jarilkapova Naubaxar Paraxat qizi	
The impact of competition on economic growth: evidence from uzbekistan's automotive industry.....	439
Saydaliyeva Dilrabo Baxriddin qizi	
Raqamli texnologiyalarning oliy talim xizmatlarini rivojlantirishdagi o'rni.....	444
Mirzaxadjayeva Shahzoda Shuxratovna	
Развитие производства сельскохозяйственной продукции путем развития цифровых технологий.....	450
Юсупов Мухиддин Соатович	
Tijorat banklarida loyihaviy moliyalashtirish risklarini boshqarish amaliyotini takomillashtirish	457
Berdiyev Akram O'ktamovich	
Iqtisodiy tarmoqlarni soliqqa tortish orqali investitsiya loyihalarini rivojlantirish.....	463
Sharipov Eldor Salohiddin o'g'li	
Iqtisodiyotda investitsiya va kredit salohiyatini bank faoliyatiga ta'siri.....	468
Ergashova Nilufar Sobirovna	
Qurilish materiallari sanoati korxonalarining raqobatbardoshlik salohiyatini boshqarishni takomillashtirish	473
Tashmukhamedova Karima Samatovna	
Ziyorat turizmini rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari va istiqbollari.....	479
Kurbanova Mohinur Xabib qizi	
Xalqaro sayohat lug'ati va uning shakllanishi.....	487
Abduaxadova Zilola Djamoliddinovna	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari va uni o'zbekiston respublikasi hisob tizimini rivojlantirishdagi o'rni va ahamiyati.....	492
Quvvatov G'olibjon Baxtiyor o'g'li	
Kooperatsiyalarning tutgan o'rni va ahamiyati.....	501
Mirzayev Musurmon Umidullayevich, Ziyadullayev Ilhom Narkobilovich	
Использование методов математического моделирования при внедрении коммерческих автоматических систем	505
Курбанова Рахима, Ахмедов Мехрожжон	
Tijorat banklari kapitalidagi davlat ulushini kamaytirish yo'llari.....	511
Vasiyev Alisher Samiyevich	
Механизмы трансформации неформального сектора в официальную экономику на основе финансовых инструментов.....	515
Кошанов Абдимурат Азат ули, Муртазаев Шахрух Коньскайлиевич	

The impact of tourism on the economy of Uzbekistan	519
Xaydarova Marjona, Muxamedboyeva Muxlisa, Umarov Kamron, Usmanova Aziza	
Mintaqada gastroturizm rivojlanishining iqtisodiy asoslari va zamonaviy tendensiyalari	525
Masharipova Manzura Alimbayevna	
Tikuv-trikotaj korxonalari brend jozibadorligini oshirishning ilmiy-nazariy jihatlarini	535
O'rinov Akmaljon Axmadjonovich	
Bank tizimida hisobotlarni avtomatlashtirish texnologiyalari	542
Sodiqov Sanjar Saydullo o'g'li	
Engineering programs in Uzbekistan on the verge of fifth industrial revolution	547
Khasan Khankeldiyev	
Aksiyadorlik jamiyatlarining boshqaruvini yaxshilashda korporativ madaniyatning ahamiyati	551
Akramova Nazokat Israilovna	
Tadbirkorlik faoliyatining iqtisodiy taraqqiyotdagi o'rni	562
Amonov Mehridin Oromiddinovich	
O'zbekiston sanoat tarmoqlarida kooperatsiya asosida tayyor mahsulotlar ishlab chiqarishni mahalliyashtirish tizimini takomillashtirish yo'llari	572
Xalilova Sevaraxon Alijon qizi	
Moliyaviy barqarorlikning asosiy ko'rsatkichlari va ularning tahlili	578
Urmanbekova Iroda Farxodovna	
Tijorat banklarining mamlakat iqtisodiyotida tutgan o'rnini tahlil qilish	583
Kilicheva F.B., Mengnorov A.A., Bozorova O.R.	
Bog'dorchilik tarmog'ida klasterlarni joriy qilishda yevropa tajribasini qo'llash imkoniyatlari	591
Ergashov Ulug'bek Zoxidjonovich	
To'qimachilik klasterlarini boshqarishda xorijiy mamlakatlar tajribasi	598
Mansurov Saidxo'ja Kamalovich	
Barriers to tourism infrastructure development in uzbekistan: a critical analysis	605
Sarvinov Shodmonova	
Xalqaro bozorda qishloq xo'jaligi mahsulotlari raqobatbardoshligini oshirish	609
Mengnorov Almardon Abdirahmonovich	
O'zbekiston respublikasida infratuzilma loyihalarini amalga oshirishdagi risklarni boshqarish	620
Yusupova Zilola Ismoiljon qizi	
Korxonaning iqtisodiy barqarorligiga erishishning zamonaviy tendensiyalari	626
Iminova Nargizaxon Akramovna	
Qishloq joylari maishiy xizmat ko'rsatish sohasida axborot resurslaridan samarali foydalanish	631
Xamdorov Eldor Toshmurovich	
Meva-sabzavotlar eksportida transport koridorlari va vositalarini tanlash xususiyatlari	636
Yusupov Muxiddin Soatovich	
Рынок рабочей силы в узбекистане и ее воспроизводство	644
Шакиров Амаль Улугбекович, Камилова Наргиза Абдукахаровна	
Деньги и их функции в экономике	650
Мурадиллаев Мансур Мехроживич, Камилова Наргиза Абдукахаровна	
Развитие сельского хозяйства в узбекистане	654
Махмудов Алишер Мухтарович, Камилова Наргиза Абдукахаровна	
Инвестиции и инновации в химической промышленности узбекистана: современные тенденции и перспективы	658
Хусаинов Равшан Рахимович, Султанходжаев Аманулла Асадуллаевич	
Tijorat banklari aktivlarini boshqarishni takomillashtirish	666
Mardonova Shoxsanam Baxodirovna	
Definition of agritourism as a multifunctional development in rural areas	672
Aktamov Olimjon Abdugani ugli	
Kameral soliq tekshiruvida smart texnologiyalarini ma'lumotlarini soliq organlarining ma'lumotlar bazasida shakllanishi	680
Qurbonov Muxiddin Abdullaevich	
Проблемы регулирования государственно-частного партнерства и рекомендации по их решению (на примере безработицы в республике узбекистан)	687
С.Э. Холмуратов	

Автоматизация аудиторских процедур с использованием искусственного интеллекта.....	692
Ходжарахманова Назира Бахтияр кизи	
Past karbonli iqtisodiyotga o'tish zaruriyati va uning omillari.....	701
Valiyev Axliddin Aropitdinovich	
Yengil sanoatda zamonaviy tikuv mashina-kichik robotlarning mexanizmlarini mukammallashtirish	705
Sirojova Muxabbat Sodiq qizi, Kurbanov Fazliddin Aminovich	
Jismoniy shaxslar daromadlarini soliqqa tortish tizimining institutsional va iqtisodiy asoslari	710
Kuzieva Nargiza Ramazanovna, Bobomuratova Manzura Panji qizi	
Foyda solig'i bo'yicha bo'nak to'lovlarni to'lash tartibi.....	717
Yangieva N.S.	
Kichik biznes va tadbirkorlik subyektlarini soliqlar vositasi qo'llab-quvvatlashning amaldagi holati	722
Turanboyev Boburjon Qodirjon o'g'li	
Motivation, goal-setting, and organizational performance: a case study from uzbekistan's chemical industry	726
Mamataliev Anvar Ergashevich, Bobur Urinov	
Применение искусственного интеллекта при организации налогового администрирования узбекистана	733
Н.А. Артиков	
Ayollar tadbirkorligini rivojlantirish zaruriyatini keltirib chiqaruvchi omillar.....	737
Sharofiddinova Gulnoza Iloxomjonovna	
Raqamli texnologiyalarning tijorat banklari samaradorligiga ta'siri	745
Maksudov Avazbek Ulug'bek o'g'li	
Suv tanqisligi sharoitida yashil iqtisodiyotni rivojlantirish asoslari	750
Qosimov Maxamatjon Sulaymanovich	
Rivojlanayotgan iqtisodiyotda raqamli va raqamli bo'lmagan korxonalar tahlili	761
Raxmonov Nodirjon Raxmonjon o'g'li	
Aholining o'rtacha umr ko'rish yoshini o'zgarishi sharoitida keksalarning ijtimoiy ta'minotiga xavflarning ortishi.....	767
Toyirov Shohboz Ziyodullo o'g'li	
Oliy ta'lim tizimida moliyaviy nazorat samaradorligini ta'minlash ichki nazorat xizmatlari	773
Xaydarov Baxrom Xolmuradovich	
Moliya bozorida xususiy banklar faolligini ta'minlash istiqbollari	777
Abduqahhorov Asilbek Ahror o'g'li	
Budjet daromadlari ijrosini ta'minlashda soliqlar hisobi va tahlilining ahamiyati	782
Abdullaev Abror Bozarboevich	
Aholi daromadini oshirish yo'llari.....	803
Shadmanov Baxodir Sherkulovich	
Tourism and regional identity in Uzbekistan: balancing heritage and development	808
Raximova Nilufar Aminovna, Abdukholikova Farida Erkinjon qizi	
O'zbekiston sanoat korxonalarining fond bozorida ishtiroki tahlil va muammolari.....	815
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
O'zbekistonda davlat-xususiy sheriklik loyihalarini moliyalashtirish va amalga oshirish tahlili	823
Karabaev Sanjar Abdusamatovich	
Globalashuv sharoitida milliy korxonalarining eksport salohiyatini boshqarish masalalari	832
Qodirov Humoyun Tolibjon o'g'li	
Бизнес-планирование и прогнозирование деятельности организации.....	836
Алимов Бехзоджон Наврузжонович	
Farg'ona vodiysida ekoturizm – kambag'allikka qarshi kurashning yangi imkoniyatlari	840
Soliyeva Nilufar Muxtorjon qizi	
Aholi turmush darajasi baholash bo'yicha dasturiy ta'minot ishlab chiqishda horij tajribasini o'rganish	844
Tursunov Farxod Baxodir o'g'li	
Mintaqa aholi turmush farovonligiga ta'sir qiluvchi omillar tasnifini ishlab chiqish.....	848
Xodjanijazov Shohruh Yuldashovich	
Xususiy oliy ta'lim muassasalari menejmentining nazariy jihatlarini va o'ziga xos xususiyatlari.....	856
Karimov Ulug'bek Usmonovich	

Infratuzilma va bozor infratuzilmasi tushunchalarining nazariy tavsifi	861
G'aniyev Botir Baxtiyorovich	
Повышение инвестиционной привлекательности – важное условие повышения конкурентоспособности предприятий.....	865
Каримова Дилафруз Садирдин кизи	
Yevropa ittifoqi davlatlari tijorat banklarining soliq to'lovlarini amalga oshirish tartibi	870
Komolov Odiljon Sayfidinovich	
Boshqaruvda innovatsiyalarni hisobga olgan holda agrokorxonalarni davlat tomonidan rag'batlantirishning zamonaviy yondashuvlari	878
Shaniyazova Zamira	
Практические аспекты применения статистических методов контроля качества на предприятиях.....	883
Усманов Илхом Ачилович, Усманов Фарзод Шохрухович	
Yashil iqtisodiyot sharoitida iqtisodiy o'sishning yangi paradigmalarini shakllantirish: nazariy asoslar va amaliy talqinlar.....	891
Alimova Guzal Abduxakimovna	
Xizmat ko'rsatish korxonalari faoliyati samaradorlik ko'rsatkichlarining nazariy va metodologik tahlili	895
Qo'ziboyev Boxodir Azzamboy o'g'li	
Kutubxonalarda raqamli iqtisodiyot sharoitida biznes-modellarni ishlab chiqish.....	900
Ernaqulov Sunnatillo Nurali o'g'li	
To'g'ridan-to'g'ri sug'urtalash operatsiyalari bo'yicha xarajatlarni xalqaro standartlar asosida hisob va hisobotda aks ettirish uslubi-yatini takomillashtirish	905
X.A.Raximov	
Kameral soliq tekshiruvda smart texnologiyalarini ma'lumotlarini soliq organlarining ma'lumotlar bazasida shakllanishi.....	910
Ergashev Uyg'un Jabborovich	
Obligatsiya moliya bozori instrumenti sifatida, milliy obligatsiyalar bozori	916
Avezov Ibrohim Ilxomovich, Yaxshiboyev Jahongir Abdualimovich	
Barqaror rivojlanish doirasida ekologik, ijtimoiy va korporativ boshqaruv (ESG) ko'rsatkichlarining yashil texnologiyalar innovatsiyasiga ta'sirini baholash.....	921
Meliqo'zieva Dilrabo Muxitdin qizi	
Yashil iqtisodiyot – barqaror taraqqiyotga olib boruvchi yo'l.....	925
Xalilova Aziza Rustamovna	
Научно-теоретические основы экономической и эколого-экономической эффективности предприятий горнодобывающей промышленности.....	930
Раматов Зафарбек Жуманиязович	
Xitoyda eksport faoliyatini tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlari.....	938
D.E.Qarshiev	
Kichik sanoat zonalarida investitsion jozibadorlikni oshirishni investitsion faollikka ta'siri.....	943
Mannapova Shaxnoza Elshodovna	
Mahalla institutining samaradorligi tahlili: so'rovnomaga yondashuvi	947
Bahriddinov Viqorjon Akbar o'g'li	
Формирование человеческого капитала в условиях демографических изменений: опыт и перспективы для узбекистана.....	955
Дониерова Фотимабону Алишер кизи	
Farmasevtika kompaniyalari raqobatbardoshligini oshirishda marketing strategiyalaridan foydalanish yo'nalishlari	962
Vaxrombek Bobojonov	
“Hududlarda sug'urtaga bo'lgan talabning ekonometrik tahlili” bekberganova mohira ravshonbekovna	967
O'zbekiston Milliy universiteti	
O'zbekiston va xalqaro amaliyotda raqamli marketing vositalaridan foydalanish: muammolar va yechimlar	973
Uzoqova Dilnoza Yusuf qizi	
Условия эксплуатации и экологическая безопасность автотранспортной системы на основе энергосберегающих технологий	978
Мамасалиева Мукаддас Ибадуллаевна	
O'zbekiston tibbiyot muassasalarida moliyaviy resurslardan foydalanishda xorijiy tajribalarni qo'llash.....	982
Elmurodov G'ayratjon Abdumurodovich	

MUNDARIJA	СОДЕРЖАНИЕ	CONTENTS	Buxgalteriya hisobining samaradorligini oshirish yo'llarida zamonaviy yondashuvlar va innovatsiyalar	987
	Sattorov Mirjahon			
		Особенности маркетинговых стратегий в условиях ограниченных ресурсов и узкой потребительской аудитории		991
	Дебердиев Анвар			
		DEbitorlik va kreditorlik qarzlari auditini rejalashtirish masalalari.....		995
	Tulovov Erkinjon To'liqin o'g'li, Ibragimova Iroda Rashid qizi			
		Инвестиционная программа узбекистана по привлечению иностранных инвестиций		1000
	Камилова Наргиза Абдукажоровна, Бекмуратов Шухрат Даулетмуратович			
		Turistik mahsulotni shakllantirishda turistlar hayoti xavfsizligini ta'minlash.....		1005
	Raxmonov Siyovush Turob o'g'li			
		Uglerodsiz energiyaga o'tishda o'zbekistonning yashil strategiya yo'l xaritasining integratsiyasi va ta'siri.....		1011
	Nuraliyeva Komila Sanakulovna			
		Цифровая устойчивость регионов: применение аналитики больших данных для оценки и управления экологическими рисками		1016
	Маликов Шохрух Шокирович, Камалов Шухрат Камалович			
		Разработка риск-ориентированной модели внутреннего контроля предприятия на этапе планирования налогов в условиях дистанционного налогового мониторинга		1024
	Галеева Н.Н., Э.А.Халикова, Абдусаломова Гулчеҳра Мирзо қизи			
		Анализ результатов инструментальных методов исследований у детей с врожденными пороками сердца		1029
	Мухаммадиева Лола Атамурадovна			
		Barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashda monetar omillardan samarali foydalanish yo'nalishlari.....		1036
	Uskenbaeva Dilnoza Voxodir qizi			
	Факторы повышения эффективности управления в государственном секторе.....		1043	
Махмудова Севара Улугбековна				
	Soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasidagi munosabatlarning yangi tizimi sharoitida soliq nazorati		1048	
Rajabbaeva Dildora Zakirovna, Aripova Aziza Alisherovna				
	Boshqaruv jarayonlarini tashkil etishning xorijiy mamlakatlar tajribasi.....		1053	
Jo'rayeva Niginaxonim Xursand qizi				
	Jahonda eksportni qo'llab-quvvatlash amaliyoti.....		1057	
Xudoynazarov Sherzod Ismoilovich				
	Raqamli moliyaviy texnologiyalarni korxonada darajasida joriy etish orqali moliyaviy barqarorlikka erishish strategiyasi		1063	
Soibov Nozimbek Faxridin o'g'li				
	Применение методов PMBOK в управлении рисками проектов		1070	
Гулираъно Носирова Абдулазиз қизи				
	Tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishda aholi farovonligining o'rni va ahamiyati		1073	
Bobaev Isroiljon Abdinabievich				
	Вопросы инновационных инвестиций в контексте международной экономической интеграции		1078	
Шарипов Бахтиёр Михлибаевич				
	Yashil iqtisodiyotga o'tishning nazariy va amaliy jihatlari hamda tendensiyalari.....		1083	
Samiyev Abdurashid Qaxramonovich, Shermuxammedov Begzodjon Usmonovich				
	Tijorat banklarida muammoli kreditlar samaradorligini ta'minlash yo'llari.....		1087	
Nazarov Qilich Xolmuradovich				
	Improving the organizational and economic mechanisms for the development of tourism in the republic of karakalpakstan		1092	
Tleumuratov Baxadir Genjemuratovich				
	O'zbekistonda tumanlar barqaror iqtisodiy rivojlanishini ta'minlash yo'llari (Surxondaryo viloyati misolida).....		1097	
Qosimova Nodira Saidovna				
	Innovatsion iqtisodiyotni shakllantirishning asosi sifatida innovatsiyalar.....		1102	
Azizova Maliha Farrux qizi				

Влияние инвестиций на инновационное развитие и повышение конкурентоспособности экономики узбекистана	1106
Максудова Шахзода	
Возможности снижения затрат на логистику за счет цифровых технологий.....	1112
Олимова Бахора Шухратовна	
Yashil texnologiyalar va ularning iqtisodiy tizimga ta'siri.....	1116
Sultonov Omon Juma o'g'li	
Iqtisodiy o'sishning makroiqtisodiy faktorlari va ularning ta'siri	1121
Zuvaydullaev Nematullo Oybek o'g'li	
Роль управления производством в условиях модернизации экономики.....	1125
Гулов Мухтор Очилович	
Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida sun'iy intellekt texnologiyalarining o'rni va ahamiyati	1129
To'rayev Shavkat Shuxratovich	
Роль цифрового маркетинга в продвижении туристических направлений.....	1136
Муродова Наргиза Уткировна	
Развитие финансовых рынков в странах снг: проблемы и перспективы.....	1140
Рузиев Зафар Икрамович, Каримов Ислон Ураз угли	
Современные инструменты продвижения бренда в условиях цифровой экономики.....	1145
Темирова Феруза Сагдуллаевна	
“Raqamli asrda axborot xavfsizligi: it texnologiyalar bilan xavfsizlikni ta'minlash yo'llari”	1149
Sherzod Rajabov	
Государственное регулирование инвестиционной деятельности: проблемы и направления совершенствования.....	1152
Шухрат Турсунов, Икромов Хасан Зафарович	
Economic incentives and barriers to sustainable transition in agribusiness: a comparative study of organic and conventional farming systems	1157
Mubina Toirova	
Цифровая трансформация банковской системы узбекистана: анализ внедрения fintech-решений в государственных банках	1162
Абдурахимова Дилора Каримовна	
Ta'lim muassasalaridagi ba'zi jihatlar	1167
A'zam Qutbiddin A'zam-zoda	
Klasterlar hisob siyosatida boshqaruv hisobining metodologik asoslari.....	1173
Toshpo'latov Azizbek Shermuxamadovich	
Egri soliqlarning mohiyati, genezisi va rivojlanish tendensiyalariga oid nazariy munozaralar xususida	1179
Shodiyev Olimjon Abduraxmonovich	
Ekologik mehmonhona faoliyatini rejalashtirish maqsadlari va vazifalari	1186
Abidova Dilfuza Igamberdievna	
Investitsiya loyihalarining iqtisodiy va moliyaviy samaradorligini oshirish istiqbollari.....	1200
Jo'rabekova Xumora Muzaffar qizi, Saidov Rasul Boltabayevich	
O'zbekistonda nodavlat notijorat tashkilotlarini moliyalashtirish manbalarining tahlili.....	1204
Aliyev Arslon Salom o'g'li	
O'zbekistonda turizm sohasining iqtisodiy ko'rsatkichlarini statistik tahlil qilish.....	1213
Jumanova Zilola Tuychiyevna	
Xorijiy davlatlarda boylik solig'i va uning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati.....	1219
Ruziyev G'anisher Usarovich	
Yer fondi va undan samarali foydalanishning nazariy asoslari (Samarqand viloyati misolida).....	1225
Xoshimova Sevara Baxromovna	
Iqtisodiy-ekologik tizimlarni boshqarishga ta'sir etuvchi omillarning ilmiy asoslari	1229
Kuldoshev Asliddin Tursunovich	
Влияние финтех-услуг на финансовую инклюзию в сельских регионах узбекистана	1236
Абдурахимова Дилора Каримовна	
Surxondaryo viloyati sanoat sohasining asosiy ko'rsatkichlari tahlili.....	1240
Kuvanchiyeva Mehriniso Davlyatgeldi qizi	
A critical evaluation of strategic management's role in promoting sustainable development in Uzbekistan	1245
Ismatova Mahliyo	

O'zbekistonda turizm xizmatlari eksportini oshirishda zamonaviy infratuzilma va texnologiyalarning integratsiyasi.....	1251
Akmal Bakhromov	
Trends and reforms of corporate governance in state-owned enterprises.....	1257
F.Djalilov	
Переоценка долгосрочных активов в нефтегазовой промышленности и определение финансового результата от переоценки.....	1269
Махкамова Саида Гайратова	
Oziq-ovqat mahsulotlari korxonalarini integratsiyalashuv jarayonlarini boshqarish samaradorligini oshirish.....	1275
Xodjiev Ibroxim Ikramovich	
Sug'urta kompaniyalari moliyaviy barqarorligini ta'minlashning muhim shartlari.....	1280
Allanazarova B.K.	
P2P lending and crowdfunding as alternative sources of financing for small business in Uzbekistan.....	1286
Abdurakhimova Dilara Karimovna	
O'zbekistonda soliq nazoratining huquqiy va tashkiliy asoslarini takomillashtirish yo'llari.....	1290
Kuziyeva Nargiza Ramazanovna, Oymatova Gulnur Mirjamolovna	
Applications of hyperbolic geometry in physics and biology.....	1295
Khaknazarova Khurshidabonu Kenjaevna, Otakulova Rukhshona Akram kizi	
O'zbekiston temir yo'llari tizimining transformatsiyasi: modernizatsiya, raqamlashtirish va qayta tuzilish yo'nalishlari.....	1301
Nasrullayev Nurbek Baxtiyarovich	
The role of tourist product diversification in sustainable tourism development.....	1305
Raxmonov Shuxrat Shavkatovich, Alimova Mashhura Toirxonovna	
Temiryo'l transporti turi tavsifi.....	1310
Shodmonbekova Nodira Kamoljon qizi	
Kiberxavfsizlik: it infratuzilmasini himoya qilishning zamonaviy usullari.....	1321
D. Sh. Usmanbayev	
Mahalliy budjetlar daromad bazasini tahlili.....	1325
Qurbonov Nuriddin Ro'ziqulovich	
Развитие цифровых финансовых услуги в банковской системе Республики Узбекистан.....	1333
Абдурахманова Матлуба Махамдаминовна	
Avariya rejimlarida kichik yuklamali elektr ta'minoti tizimlarining kabel izolyatsiyasi monitoringini avtomatlashtirishning zamonaviy yondashuvlari.....	1339
Mirzoyev Narzulla Nuriddinovich, Mamatqulov Toyir Chorshanbiyevich	
Analysis of increasing the speed of information exchange between the control interface and execution mechanisms in emergency mode in intelligent systems.....	1346
Azizbek Yusupbekov Nodirbekovich, Husniddin Esonov Mamarasul o'g'lu Assistant	
Sa'noat korxonalari va mexatron robotlarni optimal avtomatlashtirish va boshqarishda sun'iy intellektning ahamiyati.....	1351
Karabayev Ibragim Turdiyevich, Esonov Husniddin Mamarasul o'g'li, Abdullayeva Saodat Mengbayevna, Mamatqulov Toir Chorshanbiyevich	
Korxonaning moliyaviy holatini baholashda zamonaviy tahlil uslublarining qo'llanilishi.....	1355
Usmanova Nasiba Akbarjonovna, Suleymanova Asel Armanovna	
Xizmat ko'satish sohasida xotin-qizlar tadbirkorligini rivojlantirishda innovatsion yondashuvlar va raqamli texnologiyalarning ahamiyati.....	1360
Mirzayeva Shirin Nodirovna	
Rekreatsiya turizmi va sog'lomlashtirish xizmatlari integratsiyasi.....	1365
Shaymanova Nigora Yusupovna	
Tadbirkorlik subyektlari faoliyatini rivojlantirishda ba'zi iqtisodiy yondashuvlarning nazariy jihatlarini.....	1369
Iskandarova D.B.	
Yashil (eko) investitsiyalarni tijorat banklari orqali moliyalashtirish.....	1373
Kamilova Iroda Xusniddinovna	
Improvement of inventory accounting audit based on international standards.....	1378
Ovlayev Suhrob Temur o'g'li, Yo'ichiyev Oybek Ulug'bek o'g'li, Normo'minova Dilorom Umar qizi, Avlayeva Oybarchin Olim qizi	

Artificial intelligence systems for assessing creditworthiness	1382
Mardonova Durdona Yaxshiboy qizi	
B2B bozorini rivojlantirishda raqamli marketing texnologiyalaridan foydalanishni takomillashtirish	1387
Samadov Askarjon Nishonovich	
Tech-driven growth and the economy of the future: brics-t in the society 5.0 paradigm	1395
Kaldibayev Nurlan Alimjanovich, Sagdullayeva Gulnora Botirovna, Durmanov, Akmal Shaimardanovich	
O'zbekistonda tabiiy resuslardan olinadigan rentaning yaimdagi ulushiga tanlab olingan o'zgaruvchilar ta'siri tahlili	1404
Tursunov Husnidin, Ibragimov Hasan	
O'zbekistonda fond bozorini tartibga solish	1412
Sultonov Sherali Nuraliyevich	
Public perception of the feasibility of introducing islamic banking in Uzbekistan: a consumer perspective	1418
Dr. Shamirova Surayo Kabildjanovna	
Directions for implementing the innovative digital technologies in tourism	1425
Norchaev Asatullo Norbutaevich	
Возможности совершенствования практики финансирования инвестиционных проектов	1430
Шомуродов Равшан Турсункулович, Хакимов Хафизбек Хамза угли	
O'zbekistonda pochta aloqasi xizmatlarini ko'rsatishning transport-logistika jarayonini mintaqaviy darajada rivojlantirish yo'llarini ishlab chiqish	1436
Palvanbayev Umidbek O'ktam o'g'li	
Aksiyalar qiymatini baholashning nazariy asoslari	1440
Botirxo'ja Aziza Faxmuddin qizi	
Yashil iqtisodiyotni moliyalashtirishning rivojlanayotgan davlatlar amaliyoti tahlili	1444
Raimjanova Madina Asrarovna, Zokirova Feruza Farxod qizi	
Yashil loyihalarni davlat xususiy sheriklik asosida moliyalashtirish	1449
Zokirova Feruza Farxod qizi	
Факторы и риски, влияющие на оценку стоимости акции	1453
Батирхужа Азиза Фахмуддин кизи	
Финансовые риски в эпоху цифровой экономики: новые вызовы и способы управления	1458
Нуруллина Камила Рустамовна	
Tijorat banklarining yangi bank xizmatlarini iqtisodiy samaradorligi	1463
Rahmatov Temur Sotiboldiyevich	
Yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonida ekologik innovatsiyalarning roli va amalga oshiruv mexanizmlari	1472
Ulichkina Lyudmila Ivanovna	
Эволюция профессиональных стандартов в республике узбекистан: от формирования к внедрению в сфере туризма	1478
Гольшева Елена Вячеславовна, Ивонина Наталья Викторовна	
Aligning uzbekistan's education reform with global best practices: the university of missouri as a model for systemic transformation	1485
Azamat Sulaymonov, Laylo Yakhshiboyeva	
O'zbekiston tijorat banklarining investision faolligini ta'minlash masalalari	1489
Axmedov Shoymurod Azamat o'g'li	
Kichik biznes subyektlarining iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash masalasi	1493
Q.O.Tursunboyev	
Adoption of green economy mechanisms in the process of diversification of construction enterprises	1500
Yembergenova Aynur Aidosbayevna	
Nomoddiy aktivlar hisobini yuritish va audit jarayonlarini takomillashtirish yo'llari	1506
Rozmatova Umida Yuldashevna	
Raqamli moliya va uni sohaga joriy etish: innovatsion salohiyat	1512
Babadjanov Abdirashid Musayevich	
Влияние корпоративной культуры на инвестиционную стратегию промышленных предприятий	1527
Едгоров Сардорбек Самадович	

Jismoniy shaxslar kreditlarining bank portfeli sifatiga ta'siri: tahliliy yondashuv.....	1533
Sabirova Lobar Baxromovna	
Xo'jaligini soliqaq tortish mexanizmini samaradorligini oshirish istiqbollari.....	1539
Salimov Sherzod Baxtiyorovich	
Methods of improving customs management in transforming the customs bodies into a corruption-free field.....	1544
Mirzaxmedova Dilafuz Farxatovna, Tukhtabaev Jamshid Sharafetdinovich	
Особенности цифровизации налоговой системы в узбекистане.....	1548
Юсупов Одил Омонович	
Qurilish materiallari ishlab chiqaruvchi korxonalarda texnologik yangiliklarni joriy etish: muammolar va imkoniyatlar.....	1554
Ismailov Akmal axsudovich, G'ulomov Ilhom Akramovich	
Kichik biznes subyektlarini kreditlashda raqamli bank xizmatlaridan foydalanishning afzalliklari.....	1560
Madjitova Maftuna Kamiljon qizi	
Tadbirkorlikda tavakkalchilikni boshqarishning nazariy asoslari.....	1564
Ziyatova Sitora Baxtiyorovna	
Importance of media activity in negotiations.....	1569
Fariza Xoldarova	
Kredit portfeli risklarini diversifikatsiya qilish strategiyalari.....	1575
Hamroyev Sherzod Axtamovich	
Marketing strategiyasi tushunchasi va uning turizm sohasidagi ahamiyati.....	1580
Komilov Dostonbek Ro'zimboy o'g'li	
Banklarining faoliyatini tartibga solish yo'llari.....	1586
Umirzoqova Aziza Olim qizi	
Yashil iqtisodiyot sari: kanada tajribasi asosida o'zbekiston uchun istiqbollar.....	1590
Muratbaeva Eleonora Muxamedjan qizi, Norboyev Odil Abrayevich	
Aholi hayotiylik sifatining statistik tahlili.....	1595
Ostonaqulov Dilshod Ismatilla o'g'li	
Davlat moliyasini isloh qilish sharoitida budjet jarayonini takomillashtirish.....	1602
Sholdarov Dilshod Azimiddin o'g'li, Shamsitdinova Xonzoda Mardonbek qizi	
Recent trends in the global stock market: a macro-level analysis with emphasis on asia and central asia (2023–2025).....	1612
Mamataliev Bobur Saidnazar ugli	
Barqaror rivojlanishni ta'minlashda "yashil iqtisodiyot"ning o'rni.....	1617
Murodov Sardor Nurali o'g'li, Toxirov Shodiyor Zafar o'g'li	
Aholi daromadlari va ta'lim darajalarini turmush darajasiga ta'sirini baholash.....	1623
Xusinov I.I.	
Soliqlarni yig'iluvchanligini oshirish istiqbollari.....	1630
To'xsanov Qudratillo Nozimovich	
Qoraqalpog'iston respublikasida xizmat ko'rsatishni rivojlantirish muammolari.....	1635
Mirzayev Qulmamat Jonuzoqovich, Tleymuratov Bahadir Genjemuratovich	
Forecasting and mitigating risks in international projects based on financial management principles.....	1641
Oripova Saodat Mirfotikh kizi	
Uglerod chiqindilarini buhgaletariya hisobiga integratsiya qilish: o'zbekiston iqtisodiyotida barqaror rivojlanish vositasi sifatida.....	1646
Halilov Sherzod Akhmatovich	
Contribution margin, dol, and break-even analysis: a financial performance comparison of amazon and walmart (2020–2024).....	1657
Kodir Gulomov	
Yashil iqtisodiyot: mohiyati, tushunchasi va rivojlanish tamoyillari.....	1664
Ataniyazova Maksuda Baltabayevna	
Beqarorlik sharoitida korxonalar ishlab chiqarish potensialidan foydalanishning optimallashtirish.....	1669
Jalilov Bahrom Sotiboldievich	
Innovatsion infratuzilmani rivojlantirish orqali xizmat sektorining raqobatbardoshligini hamda ijtimoiy-iqtisodiy samaradorligini oshirish.....	1674
Musinov Dilshod Sultanovich	

Davlat tibbiyot tashkilotlarida tovar – moddiy zaxiralar harakatini hujjatlashtirish.....	1680
Kuliboyev Azamat Shonazarovich	
Bank likvidligini boshqarishda valyuta kursi barqarorligini ta’minlash mexanizmlari.....	1686
Sattorova Nasiba G’anjon qizi	
Davlat xizmatlarining raqamlashuvi va tadbirkorlikka ta’siri.....	1690
Sattarov Xayrulla Fayzullayevich	
Iqtisodiy tizimda risk va uning xususiyatlari	1694
Nasimov Ravshanjon Azimovich	
Sanoat korxonasi faoliyatida ishlab chiqarish salohiyatining o’rni va roli.....	1701
Xudoyorova Mehrangiz Murodovna	
Xorijiy kapital va uning milliy iqtisodiyotdagi o’rni: nazariy-metodologik asoslar.....	1705
Abdullayev Zoxid Xolxo’jayevich	
Mahallalarda tadbirkorlikni va hunarmadchilikni rivojlantirishni boshqarishning ilmiy-nazariy jihatlari.....	1710
Tuxtasinov Zafarjon Odiljonovich	
Valyuta-moliya munosabatlari va globallashtirish jarayonlarining iqtisodiy mohiyati.....	1714
Gulmurodova Marjona Olimjon qizi, Jo’rabekova Xumora Muzaffar qizi, Yuldasheva Umida	
Tijorat banklarida aholi omonatlarini jalb qilish va ularning jozibadorligini oshirish strategiyalari: iqtisodiy va raqamli yondashuvlar	1719
Xakimov Zoxid Norbo’tayevich	
Davlat tibbiyot tashkilotlarida tovar – moddiy zaxiralar harakatini hujjatlashtirish.....	1725
Kuliboev Azamat Shonazarovich	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida inson kapitali sifatini oshirishda ta’limning ahamiyati.....	1731
M.Ostanova	
“Yashil” iqtisodiyotga o’tish davrida hududlar soliq salohiyatini va ularni oshirish masalalari	1736
Baxtiyorov Umid Kaxramon o’g’li	
Перспективы и инновационные подходы в методологии управления денежными потоками	1741
Машарипова Шахло Адамбаевна	
Soliq to’lovchilarning majburiyatlari bajarilishini ta’minlashning gnoseologik asoslari xususida.....	1746
Abdusheerov Abdullo Baxtiyorovich	
Mintaqaviy turizmni rivojlanishi va xavfsizligini ta’minlashda turizm infratuzilmasining o’rni va ahamiyati (xorazm viloyati timsolida)	1753
Doschanov Tangirbergen Doschanovich, Ruzmetova Shoira Shuxrat qizi	
Turizm destinatsiyalarida turistik mahsulotni yaratish jarayonining tahlili.....	1759
Tursunova Gulmira Rabbonovna	
Samarqand viloyatiga jalb qilingan investitsiyalarning tarkibiy tahlili.....	1764
Bektemirov Abdumalik Bektemirovich, Ergasheva Aziza Xasan qizi	
Davlat organlari ichki audit tuzilmalari tomonidan samaradorlik auditini tashkil etish masalalari.....	1773
Nasimov Fazliddin Sirojevich	
Совершенствование методологических основ внедрения цифровых финансовых активов.....	1777
Якубова Ш.Ш.	
O’zbekistonda turizm sohasi ko’rsatkichlari tahlili	1783
Ayubov Ilyos Ilxomovich	
“Yashil iqtisodiyot” ga o’tishda esg-lizingdan foydalanish xususiyatlari	1788
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Davlat moliyaviy nazoratini kuchaytirishning nazariy asoslari va amaliy yo’nalishlari	1793
Kuliyev Komil Shuxratovich, A.Astanovulov	
Agrar sohani barqaror rivojlantirishda raqamli texnologiyalarning ahamiyati	1798
Bazarov Nazirjon Sobirovich, Mo’minov Baxodir Orifjonovich	
Raqamli transformatsiya sharoitida aloqa xizmatlarining iqtisodiy samaradorligini baholash uslublari	1801
Xazratov Abror Panjiyevich	
Yengil sanoat eksportining mahsulot va geografik diversifikatsiyasi dinamikasi: muammo va yechimlar	1805
Umarkulov Kodirjon Maxamadaminovich, Abdunosirova Nilufar Ravshanbek qizi	

Yashil iqtisodiy o'sishni ta'minlashning strategik yondashuvlari	1809
Toshboyev Bekzod Baxtiyorovich	
O'zbekistonda vino turizmini rivojlantirish yo'llari.....	1816
Jalilov Shoxjahon Xolbozor o'g'li	
Yashil startaplar samaradorligini aniqlashda raqamli vositalar roli	1820
Eshbayev Oybek Alik o'g'li	
Fuqarolik jamiyati institutlariga moliyaviy mablag' jalb etish yo'llari.....	1830
Po'latov Sardor Akmal o'g'li	
The importance of accounting policy in preparing reports based on international standards.....	1835
Sayfulloev Jamshid Qobil o'g'li	
Qurilish sohasida materiallar ishlab chiqaruvchi korxonalar faoliyatni raqamlashtirish yo'nalishlari.....	1839
Abdullayev Asliddin Nabi o'g'li	
Aksiyadorlar, menejment va xodimlar o'rtasidagi axborot almashinuvini takomillashtirish orqali innovatsiyalarni rag'batlantirish	1844
Ismailov Allayor Rashidovich	

AKSIYADORLAR, MENEJMENT VA XODIMLAR O'RTASIDAGI AXBOROT ALMASHINUVINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI INNOVATSIYALARNI RAG'BATLANTIRISH

Ismailov Allayor Rashidovich

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

"Innovatsion menejment" kafedrası

PhD dotsent

ORCID: 0009-0000-6148-342X

Annotatsiya: Ushbu maqola korporativ boshqaruvda axborot almashinuvining innovatsion jarayonlarga ta'sirini tahlil qiladi. Tadqiqotda aksiyadorlar, menejment va xodimlar o'rtasidagi aloqalarni mustahkamlash orqali kompaniyaning innovatsion salohiyatini oshirishning zamonaviy modellari o'rganiladi. Maqola raqamli platformalar va ochiq muloqot madaniyati kabi amaliy vositalarning innovatsiyani rag'batlantirishdagi rolini yoritadi. Har bir tomonning (aksiyadorlar, menejment, xodimlar) innovatsiya zanjiridagi ahamiyatiga alohida e'tibor qaratiladi. Yakunda yaxshilangan axborot almashinuvi kompaniyaning iqtisodiy samaradorligini oshirishga xizmat qilishi ko'rsatiladi.

Kalit so'zlar: korporativ boshqaruv, axborot almashinuvi, innovatsiya, raqamli platformalar, ochiq muloqot, aksiyadorlar, menejment, xodimlar, iqtisodiy samaradorlik.

Abstract: This article analyzes the impact of information exchange in corporate governance on innovation processes. The study explores modern models for enhancing the company's innovative potential through strengthening interactions among shareholders, management, and employees. The paper highlights the role of practical tools such as digital platforms and open communication culture in fostering innovation. Particular attention is given to the significance of each stakeholder (shareholders, management, employees) in the innovation chain. Finally, the study demonstrates that improved information exchange contributes to increasing the company's economic efficiency.

Key words: corporate governance, information exchange, innovation, digital platforms, open communication, shareholders, management, employees, economic efficiency.

Аннотация: В данной статье анализируется влияние обмена информацией в корпоративном управлении на инновационные процессы. В исследовании рассматриваются современные модели повышения инновационного потенциала компании за счет укрепления взаимодействия между акционерами, менеджментом и сотрудниками. Особое внимание уделено роли практических инструментов, таких как цифровые платформы и культура открытого общения, в стимулировании инноваций. Подчеркивается значимость каждого участника (акционеры, менеджмент, сотрудники) в инновационной цепочке. В заключение показано, что улучшенный обмен информацией способствует росту экономической эффективности компании.

Ключевые слова: корпоративное управление, обмен информацией, инновации, цифровые платформы, открытое общение, акционеры, менеджмент, сотрудники, экономическая эффективность.

KIRISH

Zamonaviy iqtisodiyotda raqobat muhiti tobora kuchayib borayotgan sharoitda korxonalarning muvaffaqiyati, bozordagi barqaror mavqeini saqlab qolishi va uzoq muddatli rivojlanishi ko'p jihatdan ularning innovatsion salohiyatiga bog'liq. Innovatsiyalar faqat yangi texnologiyalarni joriy etish yoki ilmiy-texnikaviy ishlanmalarni amalga oshirish bilan chegaralanmaydi, balki tashkilotning barcha jarayonlariga, shu jumladan boshqaruv, marketing, ishlab chiqarish va korporativ madaniyatga ham singdirilishi lozim bo'lgan tizimli yangilanishni nazarda tutadi.

Bugungi shiddatli raqobat sharoitida moliyaviy kapital va an'anaviy resurslar o'z ahamiyatini yo'qotmayotgan bo'lsa-da, ularning o'zi yetarli emas. Yangi g'oyalar, innovatsion boshqaruv usullari, raqamli texnologiyalar va ilg'or tajribalarni joriy etish kompaniyalarga bozordagi o'zgarishlarga tez va samarali moslashish, mahsulot va

xizmatlar sifatini oshirish, yangi bozor segmentlariga chiqish hamda xalqaro maydonda raqobatbardosh bo'lish imkoniyatini yaratadi. Shu bilan birga, an'anaviy boshqaruv modellari ko'p hollarda innovatsiyani yuqoridan pastga qarab qabul qilingan qaror sifatida talqin qiladi, bu esa xodimlarning ijodiy salohiyati, bilim va tajribasidan to'liq foydalanish imkoniyatini cheklaydi.

Shu nuqtayi nazardan, korporativ boshqaruv nazariyasi va amaliyotida innovatsion yondashuvlarni joriy etish bugungi kunning dolzarb talablaridan biriga aylandi. Bunday yondashuvlar, eng avvalo, tashkilotning asosiy manfaatdor tomonlari — aksiyadorlar, menejment va xodimlar o'rtasidagi axborot almashinuvini sifat jihatdan yangi darajaga ko'tarishni nazarda tutadi. Axborot oqimining erkinligi va shaffofligi innovatsion g'oyalarning tezroq shakllanishi, tahlil qilinishi va amaliyotga joriy etilishi uchun mustahkam zamin yaratadi.

Tadqiqotning asosiy maqsadi — aksiyadorlik jamiyatlarida axborot almashinuvini takomillashtirish orqali korporativ innovatsiyalarni rag'batlantirishning nazariy asoslarini yoritish hamda amaliy mexanizmlarini ishlab chiqishdan iborat. Ushbu maqsadga erishishda ijtimoiy kapital nazariyasi, manfaatdor tomonlar nazariyasi va korporativ tarmoq nazariyasi kabi ilmiy yondashuvlarga tayanildi. Shu bilan birga, zamonaviy raqamli platformalar, masalan korporativ portallar, intranet tizimlari va onlayn hamkorlik muhitlari (Slack, Microsoft Teams, Asana va boshqalar) axborot aylanishini tezlashtirish va sifatini oshirishda muhim omil sifatida tahlil qilindi.

Maqolada, shuningdek, ochiq muloqot madaniyatini rivojlantirishning ahamiyati, aksiyadorlar tomonidan qabul qilinadigan strategik qarorlardan tortib, xodimlar tomonidan ilgari surilayotgan kichik innovatsion g'oyalargacha bo'lgan jarayonlarning o'zaro bog'liqligi va ularning umumiy innovatsion zanjirdagi o'rni atroficha yoritiladi.

Axborot almashinuvining samarali tashkil etilishi korxonadagi ichki jarayonlarni optimallashtiribgina qolmay, balki tashqi bozordagi raqobatbardoshligini mustahkamlaydi, strategik qarorlarning aniqligi va o'z vaqtida qabul qilinishiga xizmat qiladi hamda uzoq muddatli barqaror rivojlanishni ta'minlaydi. Shu bois, maqolada ilgari surilayotgan takliflar va amaliy tavsiyalar zamonaviy korporativ boshqaruv tizimini takomillashtirishda muhim qadam hisoblanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Y. Wei va boshqalarning fikriga ko'ra, innovatsion madaniyatdan kelib chiqadigan uch xil turdagi individual darajadagi natijalar aniqlangan. Bu uchta natijaviy o'zgaruvchi — ishdan qoniqish, tashkiliy dinamikni anglash va firma faoliyatini anglash — xodimlarning tashkiliy innovatsiya va innovatsion madaniyatni yaratish jarayoniga psixologik hamda kognitiv munosabatini aks ettiradi [1].

H. Kremer va boshqalarning fikriga ko'ra, innovatsiyaga erishish faqat ijodiy g'oyalarni yaratish bilan chegaralanmaydi. Bu jarayon rahbarlarning xodimlarda innovatsion xulq-atvorni rag'batlantirish uchun atayin ishlab chiqilgan tizimli boshqaruv strategiyalarini qo'llashini talab qiladigan murakkab, ko'p bosqichli mexanizmdir [2].

I. C. Hsu o'z tadqiqotida ta'kidlaganidek, uchta tashkiliy amaliyot xodimlarning bilim almashishga bo'lgan moyilligini muvaffaqiyatli oshirishi mumkin: a) kompaniya bo'ylab uzluksiz o'qitish tashabbuslari; b) xodimlarning bilim almashishini rag'batlantiruvchi faoliyatni boshqarish tizimlari; v) bilimlarni almashish muhitini yaratish uchun axborotni ochiqlash. Bu amaliyotlar kompaniya rahbarlari (CEO) tomonidan xodimlarni o'rganish va bilim almashishga undash maqsadida qat'iy qo'llab-quvvatlangan [3].

T. T. Y. Alabdullah va A. Kanaan-Jebnalar ta'kidlashicha, u biznes rahbarlari, siyosatchilar va mutaxassislar uchun qimmatli ma'lumotlar taqdim etib, ularning axborot almashinuvini, sifati va "usiz" (lean) usullari haqidagi tushunchalarini boyitadi. Bu esa korporativ faoliyatni yaxshilash va innovatsiyaga asoslangan o'sishni rag'batlantirish uchun asosli qarorlar qabul qilish imkonini beradi [4].

M. Hashim va boshqalarning tadqiqotlari innovatsion madaniyatning mo'tadillashtiruvchi roli orqali SCM amaliyotlarining tashkiliy faoliyatga ta'sirini o'rganishga qaratilgan. Tadqiqot natijalari menejerlarga davom etayotgan loyihalardan ko'proq foyda olish uchun SCM loyihalarini qanday yaxshilash mumkinligi haqida qimmatli ma'lumot beradi. Keyingi tadqiqotlar sifat menejmenti, ta'minot integratsiyasi va raqobat ustunligi kabi ichki ta'minot zanjiri amaliyotlari uchun qo'shimcha o'lchovlarni mo'tadillashtiruvchi omil sifatida shakllantirishi mumkin [5].

R. Shanker va boshqalarning tadqiqotlarida innovatsiya uchun tashkiliy muhit va uning tashkilot faoliyatiga bog'liqligi haqida ko'plab adabiyotlar mavjud bo'lsa-da, hozirgacha menejerlarning innovatsion ish xulq-atvori o'rganilgan. Tashkiliy muhit nazariyasiga tayangan holda, ushbu tadqiqot innovatsion ish xulq-atvorining innovatsiya uchun tashkiliy muhit va tashkilot faoliyati o'rtasidagi vositachilik ta'sirini tahlil qiladi [6].

Kim, Tae-Yeol va boshqalarning fikriga ko'ra, tashkiliy innovatsion muhit menejerlarning proaktiv maqsadni tartibga solishi orqali xodimlarning innovatsion xulq-atvoriga ijobiy va bilvosita ta'sir ko'rsatadi. Tashkiliy innovatsion muhit va xodimlarning innovatsion xulq-atvori o'rtasidagi menejerlarning proaktiv maqsadni tartibga

solishi orqali yuzaga keladigan bilvosita bog'liqlik faqat yuqori raqobat muhitiga duch kelgan tashkilotlarda kuzatilgani, past raqobat muhitidagi tashkilotlarda esa aniqlanmagani ko'rsatildi [7].

R. M. Stock va boshqalarning fikriga ko'ra, so'nggi yillarda korxonalar xodimlarni innovatsiyaga yo'naltirilgan korporativ madaniyat bilan ruhlantirish orqali o'z innovatsion salohiyatlarini oshirishga katta sarmoya kiritmoqda. Innovatsiyaga yo'naltirilgan korporativ madaniyatning ko'p qatlamli modelini tahlil qilish jarayonida uch xil manbadan: marketing menejerlari, R&D (tadqiqot va ishlanmalar) menejerlari hamda mijozlardan olingan ma'lumotlardan foydalanilgan [8].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda aksiyadorlar, menejment va xodimlar o'rtasidagi axborot almashinuvini takomillashtirish orqali innovatsiyalarni rag'batlantirishga qaratilgan adabiyotlar tahlili, qiyosiy solishtirish, statistik ma'lumotlarni tahlil qilish hamda iqtisodiy indikatorlardan foydalanildi. Shuningdek, mantiqiy fikrlash, ma'lumotlarni guruhlash, sintez va induktiv-deduktiv usullar tadqiqotda asosiy ahamiyat kasb etdi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Korporativ innovatsiyalarning muvaffaqiyati faqatgina ijodiy g'oyalarning mavjudligi bilan emas, balki tashkilotning asosiy manfaatdor tomonlari — aksiyadorlar, menejment va xodimlar o'rtasidagi axborot almashinuvining sifati va samaradorligi bilan belgilanadi. Tadqiqot shuni ko'rsatadiki, innovatsiya stixiyali jarayon emas, balki atayin yaratilgan va boshqariladigan tizim bo'lib, u quyidagi uchta asosiy yo'nalishda amalga oshiriladi.

Innovatsion madaniyat va ochiq muloqot — maqola axborotning erkin va ochiq harakati innovatsion madaniyat uchun asos ekanini isbotlaydi. Xodimlarning fikrini erkin ifoda etishi va menejmentning bu fikrlarni tinglashi ijodkorlik va yangi g'oyalarni yaratishga undaydi. Bunda ishonch va xavfsizlik muhiti hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Texnologik vositalarning roli — tadqiqot raqamli platformalarning muloqotni tezlashtirish, iyerarxik to'siqlarni olib tashlash va jamoaviy bilimlarni birlashtirishdagi muhim rolini ta'kidlaydi. Bu texnologiyalar innovatsion g'oyalarning kompaniyaning barcha darajalari bo'ylab erkin tarqalishiga imkon beradi.

Manfaatdor tomonlarning o'zaro bog'liqligi — maqola innovatsiya jarayonida har bir tomonning (aksiyadorlar, menejment, xodimlar) o'rni qanchalik muhim ekanini ko'rsatadi. Aksiyadorlarning sarmoyasi, menejmentning resurslarni taqsimlash bo'yicha qarorlari va xodimlarning kundalik tajribalaridan kelib chiqadigan g'oyalar o'zaro uyg'unlashgandagina haqiqiy innovatsion muvaffaqiyatga erishish mumkin.

Innovatsiyaga erishish uchun faqatgina ijodiy xodimlarga ega bo'lish yetarli emasligini, balki boshqaruvning tizimli va strategik yondashuvi talab etilishini ta'kidlaydi. Bu yondashuv asosida axborot almashinuvini takomillashtirish va bu orqali kompaniyaning ichki jarayonlarini optimallashtirish, bozordagi raqobatbardoshligini oshirish va uzoq muddatli barqaror o'sishini ta'minlash yotadi.

Innovatsiyalarni rag'batlantirish uchun aksiyadorlar, menejment va xodimlar o'rtasidagi axborot almashinuvini takomillashtirish muhim ahamiyatga ega. Tadqiqotimiz shu jarayonni tahlil qilib, bir qancha muhim natijalarni aniqladi.

Axborot almashinuvi va innovatsion madaniyat o'rtasidagi bog'liqlik. Tahlil shuni ko'rsatdiki, kompaniya ichida ochiq va erkin axborot almashinuvi innovatsion madaniyatni shakllantirish uchun asosiy omildir. Xodimlar o'z fikrlari va takliflarini qo'rqmasdan bildira olishi, menejment va aksiyadorlar esa bu ma'lumotlarni qadrlashi innovatsion g'oyalarning erkin paydo bo'lishiga olib keladi. Aksincha, axborot oqimi cheklangan yoki iyerarxik tuzilmalarda innovatsion g'oyalar ko'pincha yuqoriga chiqib bormaydi yoki rad etiladi, bu esa ijodkorlikka to'sqinlik qiladi.

Raqamli platformalarning hal qiluvchi roli. So'rovnomalar va qiyosiy tahlillar shuni ko'rsatdiki, zamonaviy raqamli platformalar (masalan, korporativ ijtimoiy tarmoqlar, g'oyalar banki, loyiha boshqaruvi dasturlari) axborot almashinuvini tezlashtirishda muhim rol o'ynaydi. Ular quyidagi imkoniyatlarni yaratadi:

- Tezkor aloqa — xodimlar o'z g'oyalarni menejerlar va hamkasblar bilan tezkor ravishda bo'lishishi mumkin.
- Rahbarga qaramlikni kamaytirish — g'oyalar endi faqat yuqori rahbariyatga shaxsiy muloqot orqali yetkazilmaydi, balki maxsus platformalar orqali barchaga ochiq holda muhokama qilinadi.
- Jamoaviy intellekt — platformalar turli bo'lim va darajadagi xodimlarning bilimlarini birlashtirishga imkon beradi, bu esa yanada murakkab innovatsion muammolarni hal qilishga yordam beradi.

Har bir manfaatdor tomonning innovatsion jarayondagi o'rni. Ma'lumotlar tahlili aksiyadorlar, menejment va xodimlarning innovatsion faoliyatdagi o'rni o'zaro bog'liq ekanini ko'rsatdi:

• Aksiyadorlar — ular innovatsion loyihalarga sarmoya kiritish uchun yetarlicha axborotga ega bo'lishi kerak. Axborot almashinuvi yaxshi yo'lga qo'yilgan kompaniyalarda aksiyadorlar innovatsiya risklarini yaxshiroq tushunadi va ularni qo'llab-quvvatlaydi.

• Menejment — menejerlar xodimlar va aksiyadorlar o'rtasidagi axborot oqimini boshqarishda markaziy rol o'ynaydi. Ular xodimlarning g'oyalarini tinglab, ularni amalga oshirish uchun resurslar ajratishi, shuningdek, aksiyadorlarga bu loyihalarning potensial samaradorligi haqida hisobot berishi lozim

• Xodimlar — ular innovatsiyalarning asosiy manbaidir. Ishchilarning o'z vazifalari doirasida paydo bo'ladigan muammolar va yangi imkoniyatlar haqidagi bilimi innovatsion g'oyalar uchun mustahkam asos yaratadi.

Natijalarning iqtisodiy samaradorlikka ta'siri. Statistika ma'lumotlar tahlili axborot almashinuvining yaxshilanishi kompaniyaning iqtisodiy ko'rsatkichlariga ijobiy ta'sir ko'rsatishini tasdiqladi. Ochiq axborot oqimi mavjud bo'lgan kompaniyalarda:

- Yangi mahsulotlar bozorga tezroq chiqarilgan.
- Ishlab chiqarish jarayonlari optimallashtirilgan va xarajatlar kamaygan.
- Mijozlarning talablariga tezroq moslashish imkoniyati oshgan.
- Kompaniyaning umumiy rentabelligi va bozordagi ulushi oshgan.

Axborot almashinuvi faqatgina ma'lumot uzatish jarayoni emas, balki korporativ innovatsiyalarni rag'batlantiruvchi strategik mexanizmdir. Tahlil natijalari bu jarayonni tizimli ravishda boshqarish, uni zamonaviy texnologiyalar bilan qo'llab-quvvatlash va barcha manfaatdor tomonlarning ishtirokini ta'minlash kompaniyaning uzoq muddatli muvaffaqiyati uchun muhimligini ko'rsatdi.

Maqoladagi asosiy g'oyalar va natijalarni yanada aniqroq tasavvur qilish uchun ularni jadval ko'rinishida quyidagicha ifodalash mumkin (1-jadval).

1-jadval. Axborot almashinuvining innovatsion jarayonga ta'siri¹

Axborot almashinuvi darajasi	Innovatsion madaniyat	Xodimlarning xulq-atvori	G'oyalar oqimi
Ochiq va erkin	Kuchli, ishonchga asoslangan	Faol, tashabbuskor	Yuqori, uzluksiz
Chegaralangan va iyerarxik	Zaif, byurokratik	Passiv, sust	Past, bo'g'ilgan

Ushbu jadval korporativ boshqaruvda axborot almashinuvi va innovatsiyalar o'rtasidagi mustahkam va to'g'ridan-to'g'ri bog'liqlikni aniq ko'rsatib beradi. U innovatsiyaga erishish faqatgina ijodiy g'oyalarning mavjudligi bilan emas, balki bu g'oyalarning paydo bo'lishi va rivojlanishi uchun zarur bo'lgan muhit bilan ham bog'liqligini ilmiy jihatdan asoslaydi.

Jadval ikki xil ssenariyni solishtiradi:

1. Ochiq va erkin axborot almashinuvi. Bu ssenariyda axborot iyerarxiyaga qarab cheklanmaydi. Xodimlar, menejment va aksiyadorlar o'rtasidagi muloqot erkin, shaffof va ishonchga asoslangan. Bunday muhitda:

• Innovatsion madaniyat kuchli — kompaniyada xato qilishdan qo'rqmasdan yangi g'oyalarni taklif qilish, tajriba o'tkazish va risk olish qabul qilinadigan holatga aylanadi.

• Xodimlar xulq-atvori faol va tashabbuskor — xodimlar o'z ijodiy salohiyatini namoyon etishga intiladilar, chunki ularning fikrlari qadrlanishini va amalga oshirish imkoniyatiga ega ekanini biladilar.

• G'oyalar oqimi yuqori va uzluksiz — g'oyalar doimiy ravishda pastdan yuqoriga (xodimlardan menejmentga), yuqoridan pastga va gorizontal yo'nalishda (bo'limlar o'rtasida) harakatlanadi, bu esa kompaniyani doimiy takomillashish holatida ushlab turadi.

2. Chegaralangan va iyerarxik axborot almashinuvi. Bunday ssenariyda ma'lumotlar qat'iy iyerarxik kanallar orqali harakatlanadi, bu esa byurokratiya va rasmiyatchilikni kuchaytiradi. Natijada:

• Innovatsion madaniyat zaif va byurokratik — yaxshi g'oyalar hatto yuqoriga yetmasligi yoki qabul qilinmasdan rad etilishi mumkin. Jazolashdan qo'rqish yoki mas'uliyatni bo'yniga olishdan qochish kabi omillar ijodkorlikka to'sqinlik qiladi.

• Xodimlarning xulq-atvori passiv va sust — xodimlar tashabbus ko'rsatishdan o'zini tiyadilar, chunki ularning g'oyalari e'tiborga olinmasligiga yoki rad etilishiga ishonadilar. Bu esa ularning ishdan qoniqishiga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

• G'oyalar oqimi past va bo'g'ilgan — kompaniyada yangi g'oyalar kam paydo bo'ladi, chunki muloqot kanallari cheklangan. Bunday holat uzoq muddatda kompaniyaning raqobatbardoshligini pasaytiradi.

Jadvalning asosiy xulosasi shuki, ochiq va erkin axborot almashinuvi — bu shunchaki aloqani yaxshilash emas, balki tashkilotda innovatsiyaning asosiy harakatlantiruvchi kuchi bo'lgan ijodiy muhit va madaniyatni yaratish uchun zarur bo'lgan strategik choradir. Bunday yondashuv natijasida kompaniya faqatgina yangi g'oyalarni yaratishga emas, balki ularni muvaffaqiyatli amalga oshirishga ham qodir bo'ladi (2-jadval).

¹ Muallif ishlanmasi

2-jadval. Axborot almashinuvi mexanizmlari va ularning natijalari²

Mexanizm turi	Ta'sir ko'rsatadigan tomonlar	Erishiladigan natija
Raqamli platformalar	Xodimlar, menejment	G'oyalarni tezkor almashish, jamoaviy bilimni birlashtirish, iyerarxik to'siqlarni olib tashlash
Ochiq muloqot madaniyati	Menejment, xodimlar	Ishonch muhiti, xodimlarning erkin fikr bildirishi, xatolardan qo'rqmaslik
Aksiyadorlar bilan aloqa	Menejment, aksiyadorlar	Innovatsion loyihalar haqida ochiq hisobot berish, risklarni tushuntirish va sarmoya kiritishni qo'llab-quvvatlash

Ushbu jadval innovatsiyaga erishish uchun zarur bo'lgan axborot almashinuvi mexanizmlarini va ularning har bir manfaatdor tomonga hamda umumiy natijalarga qanday ta'sir ko'rsatishini batafsil tavsiflaydi. U innovatsion boshqaruv tizimi faqat birlamchi (individual) omillarga emas, balki aniq vositalar va amaliyotlarga ham asoslanishi kerakligini ko'rsatadi.

1. Raqamli platformalar. Bu mexanizm zamonaviy texnologiyalarning korporativ boshqaruvdagi rolini aks ettiradi. Raqamli platformalar (masalan, internet, loyiha boshqaruvi dasturlari yoki g'oyalar banki uchun maxsus ilovalar) axborotni gorizont va vertikal yo'nalishda erkin harakatlanishiga imkon beradi. Buning natijasida:

- G'oyalar tezkor almashiladi. Bu avvalgidek qog'ozbozlik va rasmiy kanallar orqali emas, balki real vaqt rejimida sodir bo'ladi.

- Jamoaviy bilim birlashadi. Turli bo'lim va lavozimdagi xodimlar o'z g'oyalarini bir joyga to'plashi mumkin, bu esa "kollektiv aql"ni shakllantiradi va kompleks muammolarni hal qilish uchun yangi yechimlarni topishga yordam beradi.

- Ilerarxik to'siqlar olib tashlanadi. Endi kimdir o'z g'oyasini rahbarga shaxsan yetkazish uchun ruxsat so'rab o'tirmaydi, balki uni umumiy platformaga joylashtirishi mumkin. Bu esa yangi g'oyalarning tezroq paydo bo'lishi va baholanishiga olib keladi.

2. Ochiq muloqot madaniyati. Bu mexanizm texnik vositalardan ko'ra ko'proq insoniy omilga tayanadi. Bu, avvalo, rahbariyatning xodimlar bilan ochiq, samimiy va ishonchga asoslangan muloqot olib borishini anglatadi. Natijada:

- Ishonch muhiti yaratiladi. Xodimlar o'z fikrlari va tanqidlari uchun jazolanmasligiga ishonishi kerak. Bu his ularni yangi g'oyalar taklif qilishga va tavakkal qilishga undaydi.

- Xodimlar erkin fikr bildiradi. Agar xodim o'zining fikri eshutilishiga va qadrlanishiga ishonsa, u tashabbuskor bo'ladi va ijodiy yechimlar izlaydi. Bu esa ichki innovatsiyalarni rag'batlantiradi.

- Xatolardan qo'rqmaslik. Ochiq madaniyatda xatolar muvaffaqiyatsizlik emas, balki o'rganish jarayonining tabiiy qismi sifatida qabul qilinadi. Bunday yondashuv xodimlarni yangiliklar yaratishga yanada ko'proq ruhlantiradi.

3. Aksiyadorlar bilan aloqa. Bu mexanizm menejment va kompaniya egalari o'rtasidagi axborot almashinuvining muhimligini ta'kidlaydi. Natijada:

- Ochiq hisobot beriladi – menejment innovatsion loyihalarning potensial foydasi va xarajatlari haqida aksiyadorlarga ochiq va aniq ma'lumot berishi kerak.

- Risklar tushuntiriladi va sarmoya qo'llab-quvvatlanadi – innovatsiya har doim risk bilan bog'liq. Agar menejment bu risklarni qanday boshqarishni aniq tushuntirib bersa, aksiyadorlar yangi loyihalarga sarmoya kiritishga ko'proq moyil bo'ladilar. Bu esa innovatsiya uchun zarur moliyaviy resurslarni ta'minlaydi.

Ushbu jadval nafaqat "nima" (qaysi mexanizmlar) innovatsiyaga yordam berishini, balki "nima uchun" (qanday natijalarga erishiladi) va "kim" (kimga ta'sir ko'rsatadi)ga ham javob beradi. Bu esa korporativ boshqaruvda axborot almashinuvini takomillashtirishga tizimli yondashuvni asoslaydi (3-jadval).

3-jadval. Manfaatdor tomonlarning innovatsiyadagi o'rni³

Manfaatdor tomonlar	Innovatsiyadagi asosiy roli	Axborot almashinuvidagi funksiyasi
Aksiyadorlar	Strategik yo'nalishni belgilash, moliyaviy qo'llab-quvvatlash	Menejmentdan loyihalar haqida ma'lumot olish, o'z fikrini bildirish
Menejment	Resurslarni taqsimlash, loyihalarni boshqarish	Xodimlar g'oyalarini yig'ish, aksiyadorlarga hisobot berish, aloqani muvofiqlashtirish
Xodimlar	G'oyalarni yaratish, kundalik muammolarni hal qilish	Muammolar haqida ma'lumot berish, yangi g'oyalar taklif qilish

² Muallif ishlanmasi

³ Muallif ishlanmasi

Ushbu jadval innovatsiya jarayonida har bir manfaatdor tomonning o'zaro bog'liq rolini aniq tasvirlaydi. U innovatsiya bitta shaxs yoki guruhning mas'uliyati emas, balki butun tashkilotning birgalikdagi sa'y-harakatlari ekanini ko'rsatib beradi.

Aksiyadorlar – innovatsiyaning strategik moliyachisi.

Innovatsiyadagi roli – aksiyadorlar kompaniyaning uzoq muddatli strategik yo'nalishini belgilaydi va innovatsion loyihalar uchun asosiy moliyaviy resurslarni ajratadi. Ularning maqsadi — sarmoya kiritish orqali kompaniya qiymatini oshirish va daromadli o'sishni ta'minlashdir.

Axborot almashinuvidagi funksiyasi – aksiyadorlarning innovatsiyani qo'llab-quvvatlashi uchun ular yangi loyihalarning potensial daromadi va risklari haqida aniq, shaffof ma'lumotga ega bo'lishi kerak. Ular menejmentdan hisobotlarni olish va o'z fikrlarini bildirish orqali qaror qabul qilish jarayoniga ta'sir ko'rsatadilar. Axborotning yetarli emasligi yoki noto'g'riligi innovatsion loyihalarni qo'llab-quvvatlashga bo'lgan ishonchni susaytirishi mumkin.

Menejment – innovatsiyaning muvofiqlashtiruvchisi.

Innovatsiyadagi roli – menejment aksiyadorlar belgilagan strategiyani amalga oshirish va xodimlarning ijodiy g'oyalarini real loyihalarga aylantirish uchun mas'uldir. Ular resurslarni taqsimlaydi, loyiha jarayonlarini boshqaradi va ichki muloqotni tashkil qiladi.

Axborot almashinuvidagi funksiyasi – menejment ikki tomonlama muhim vazifani bajaradi. Bir tomondan, ular xodimlarning g'oyalarini yig'ib, ularni baholaydi. Boshqa tomondan, ular bu g'oyalarning amalga oshirilishi va natijalari haqida aksiyadorlarga hisobot beradi. Menejmentning axborotni samarali boshqarishi innovatsiya zanjirining ishlashi uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega.

Xodimlar – innovatsiyaning asosiy manbai.

Innovatsiyadagi roli – xodimlar kompaniya faoliyatining "oldi" chizig'ida ishlaydigan insonlar sifatida kundalik muammolar va ehtiyojlarni yaxshi biladilar. Ularning ijodiy fikrlari va tajribalari innovatsion g'oyalarning asosiy manbai hisoblanadi.

Axborot almashinuvidagi funksiyasi – xodimlarning asosiy vazifasi kundalik jarayonlardagi muammolar haqida axborot berish va ularni hal qilish uchun yangi g'oyalar taklif qilishdir. Ularning fikrlari eshutilishiga va qadrlanishiga ishonishi ularni tashabbuskorlikka undaydi. Axborot almashinuvi bo'lmasa, xodimlarning ko'plab qimmatli g'oyalari aytilmay qolishi mumkin.

Jadval innovatsiyaga erishish uchun barcha tomonlarning birgalikda, axborotni samarali almashish orqali harakat qilishi zarurligini ta'kidlaydi. Ularning har birining roli o'ziga xos bo'lsa-da, axborot almashinuvi bu rollarni birlashtirib, kompaniyaning umumiy innovatsion maqsadlariga erishishini ta'minlaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, innovatsiyaga erishish nafaqat kompaniyaning moliyaviy yoki texnik resurslariga, balki eng muhimi, tashkilot ichidagi axborot almashinuvining sifatiga bog'liq. Aksiyadorlar, menejment va xodimlar o'rtasidagi o'zaro ochiq va erkin muloqot innovatsion madaniyatni shakllantirish uchun asosiy zamindir. Tahlillar axborot almashinuvini takomillashtirishga qaratilgan tizimli yondashuvning kompaniyaning umumiy samaradorligiga, bozordagi raqobatbardoshligiga va uzoq muddatli muvaffaqiyatiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini isbotladi.

Asosiy xulosalar:

- Axborot oqimi innovatsiyalarni harakatlantiruvchi kuch bo'lib, iyerarxik to'siqlarning olib tashlanishi va ochiq muloqot muhitining yaratilishi xodimlarning g'oyalarini erkin ifoda etishga undaydi.
- Texnologiyalar hal qiluvchi rol o'ynaydi, raqamli platformalar bilimlarni almashishni tezlashtiradi va butun tashkilotning jamoaviy intellektini birlashtirishga yordam beradi.
- Birdamlik muhim bo'lib, innovatsiya jarayonida har bir manfaatdor tomonning aniq roli bo'lsa-da, ularning o'zaro samarali aloqasigina haqiqiy muvaffaqiyatni ta'minlaydi.

Amaliy takliflar:

Raqamli g'oyalar bankini yaratish va rag'batlantirish – kompaniya ichida xodimlar o'z g'oyalarini joylashtirishi mumkin bo'lgan maxsus onlayn platforma (masalan, "G'oyalar banki")ni tashkil etish. Bu platformaga berilgan har bir taklifni baholash va eng yaxshilarini mukofotlash mexanizmini joriy qilish.

Menejmentning ochiq muloqotga bo'lgan mas'uliyatini oshirish – rahbarlarni xodimlar bilan ochiq muloqot olib borish, ularning fikrlarini tinglash va ularni qo'llab-quvvatlashga o'rgatish. Buning uchun liderlik treninglari va muloqot bo'yicha seminarlar tashkil etish mumkin.

Aksiyadorlar va menejment o'rtasida axborot shaffofligini ta'minlash – menejment innovatsion loyihalar haqidagi hisobotlarni nafaqat moliyaviy, balki ijodiy va strategik ko'rsatkichlar bilan ham to'ldirib, aksiyadorlarga taqdim etishi kerak. Bu aksiyadorlarning innovatsiyani uzoq muddatli sarmoya sifatida qabul qilishiga yordam beradi.

Komplekslikni tan olish va qo'llab-quvvatlash – tashkilotlar innovatsiyaning murakkab jarayon ekanini tan olishi va xodimlarning xatolari uchun jazolashdan voz kechishi kerak. Buning o'rniga, xatolardan saboq chiqarishga asoslangan “o'rganuvchi tashkilot” madaniyatini shakllantirish tavsiya etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Wei Y. et al. The impact of innovative culture on individual employees: The moderating role of market information sharing //Journal of Product Innovation Management. – 2013. – T. 30. – №. 5. – C. 1027-1041.
2. Kremer, H., Villamor, I., & Aguinis, H. (2019). Innovation leadership: Best-practice recommendations for promoting employee creativity, voice, and knowledge sharing. *Business horizons*, 62(1), 65-74.
3. Hsu, I. C. (2006). Enhancing employee tendencies to share knowledge—Case studies of nine companies in Taiwan. *International Journal of information management*, 26(4), 326-338.
4. Alabdullah T. T. Y., Kanaan-Jebna A. The mediating role of innovation on the relationship between supply chain management and company performance in the kingdom of Bahrain //Journal of Humanities, Social Sciences and Business. – 2023. – T. 3. – №. 1. – C. 160-176.
5. Hashim M. et al. Impact of supply chain management practices on organizational performance and moderating role of innovation culture: a case of Pakistan textile industry //International Conference on Management Science and Engineering Management. – Cham : Springer International Publishing, 2019. – C. 390-401.
6. Shanker R. et al. Organizational climate for innovation and organizational performance: The mediating effect of innovative work behavior //Journal of vocational behavior. – 2017. – T. 100. – C. 67-77.
7. Kim, Tae-Yeol, et al. “Effects of organizational innovative climate within organizations: The roles of Managers' proactive goal regulation and external environments.” *Research Policy* 53.5 (2024): 104993.
8. Stock R. M., Six B., Zacharias N. A. Linking multiple layers of innovation-oriented corporate culture, product program innovativeness, and business performance: A contingency approach //Journal of the Academy of Marketing Science. – 2013. – T. 41. – №. 3. – C. 283-299.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
